

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΤΑΣΙΟΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θα μου πείτε το όνομά σας;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Είμαι ο Θεοδόσιος Τάσιος.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και ήσασταν καθηγητής στο Πολυτεχνείο.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Καθηγητής του Πολυτεχνείου.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ξεκινήσατε από τους Τοπογράφους Μηχανικούς το '64;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

'64.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και μετά πήγατε στους Πολιτικούς Μηχανικούς.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Δεν πήγα. Παραιτήθηκα από καθηγητής Τοπογράφων, έκανα ειδικότητα για να μην φάω το ρεζιλικί της μεταγραφής. Επειδή ήσουν εκεί, σε παίρνανε από εδώ και με μία υπογραφή σε πηγαίνανε σε μία άλλη έδρα. Είπα «Αυτό το ρεζιλικί εγώ δεν το δέχομαι». Παραιτήθηκα κανονικότητα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πότε;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Μέσα στη δικτατορία. Και έγινε και το θέμα που μου έλεγε ο Κοκκινόπουλος «Εάν μετά σας εκλέξουμε και δεν σας διορίζει η Χούντα, τι γίνεται;», και έγιναν τα επεισόδια. Εγώ πάντως παραιτήθηκα και εξελέγην ως κοινός θνητός στους Πολιτικούς Μηχανικούς το '69, '70.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γεννηθήκατε στην Καστοριά, σωστά;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Καστοριά 1930.

Η μάνα μου ασχολείτο με οικοκυρικά και η μόρφωσή της είχε φτάσει μέχρι τη Β' Δημοτικού. Ένα από τα ισχυρότερα, τα πιο κραυγαλέα παραδείγματα κοινωνικής αδικίας ενώπιον της παιδείας, διότι είχε έναν απίστευτο υψηλό δείκτη ευφύιας, την είχε πάρει όμως ο πατέρας της από το σχολείο στη δεύτερη τάξη του δημοτικού για να μεγαλώσει τα μικρότερα αδέρφια, διότι είχε πεθάνει η μάνα της. Λοιπόν, αυτή η κλασική περίπτωση, αυτή ήταν η μάνα μου. Ο πατέρας μου ήταν μέσα στους γεωπόνους από γεωργική οικογένεια και είχε βγάλει την Αβερώφειο, το οικοτροφείο της Αβερώφειας Σχολής στη Λάρισα. Συμμαθητής με τον μετέπειτα...

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τον Βελουχιώτη.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Τον Βελουχιώτη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οι πολιτικές τους πεποιθήσεις; Δηλαδή σε τι σπίτι μεγαλώσατε;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Ο πατέρας μου ήταν, για να χρησιμοποιήσω τώρα μία έκφραση που μου φέρνει λίγο γέλιο για άλλους λόγους, σοσιαλίζων, δηλαδή η βιβλιοθήκη του είχε πάρα πολλά βιβλία από αυτό που ονομάζουμε αυστριακό σοσιαλισμό. Είναι μία σχέση κάποιας Διεθνούς που μου διαφεύγει, που οι Αυστριακοί είχαν μία δική τους αντίληψη. Ουσιαστικώς ανήκανε στο ευρύτερο πλαίσιο αυτού που ονομάζουμε σοσιαλδημοκρατία. Όμως αυτοί ήταν πολύ πιο ρεαλιστές.

Και από ό,τι κρίνω, κυρίως από τα βιβλία που άφησε και τα οποία μάλιστα όταν έμπαιναν τα γερμανικά στρατεύματα διερωτηθήκαμε αν πρέπει να τα κρατήσουμε ή πρέπει να τα κάψουμε μην τυχόν... Και τα κρατήσαμε ευτυχώς. Αυτή ήταν η θέση του πατέρα μου χωρίς ιδιαίτερη θέση. Βέβαια, αρκεί να πω ότι ενώ δεν ήταν καθόλου, μα καθόλου, υπέρ των κομμουνιστών, ωστόσο όταν τον καιρό της κατοχής του είπαν οι μεγαλύτεροι, ότι «συμμάζεψε τον γιο σου, θα τον πιάσουν οι Γερμανοί ως ΕΠΟΝίτη διότι κάνει εράνους, συμμετέχει στις εκλογές της ΠΕΕΑ, μεταφέρει πυρομαχικά».

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ήσασταν παιδάκι όμως εσείς.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Παιδάκι 11 χρονών ήμουν, 12, 13 παραιτήθηκα. Αλλά πάντως σε αυτή την εποχή είπαν συμμάζεψέ τον μην τον μαζέψουν οι Γερμανοί. Δεν αντέδρασε. Δεν μου είπε «τι κάνεις, ρε;». Τίποτα, τίποτα, έτσι. Εν αντιθέσει με τη μάνα μου η οποία μου έπιασε τις προκηρύξεις μέσα από την τσέπη, το θυμάμαι σαν τώρα, ένα πακέτο να, που τις σκορπάγαμε ανοιχτά στα σπίτια, στις μάντρες. Αυτό ήταν εύκολο γιατί όλα τα σπίτια είχαν μάντρες. Εκείνη ούρλιαξε. Ο πατέρας μου δεν είπε τίποτα. Αυτή περίπτωση είναι η μέση οικογένεια.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ήσασταν μοναχοπαίδι;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Όχι, είχα μία αδερφή την οποία την έχασα προ μηνός κιόλας.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πού σπουδάσατε;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Στο Πολυτεχνείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αθήνα, Μετσόβιο.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Ναι, ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Είχατε πολιτικοποιηθεί ως φοιτητής;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Δεν υπήρχαν σαφείς τάσεις τέτοιες μέσα στα πανεπιστήμια ή τουλάχιστον στο Πολυτεχνείο. Το μόνο που, επειδή εγώ μπήκα πρόεδρος και κατά κάποιο τρόπο ήμουν ο αναγνωρισμένος αρχηγός στην τάξη, έπαιρνα ορισμένες πρωτοβουλίες. Παραδείγματος χάριν, μάζευα υπογραφές για να πω να διώξουμε τον τάδε καθηγητή, έτσι. Πήγα μέσα στον Πρύτανη και λέω «Αυτόν τον καθηγητή δεν τον θέλουμε», υπογραφές.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γιατί;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Γιατί δίδασκε Θεωρητική Υδραυλική με χιλιάδες εξισώσεις και τις διάβαζε από ένα χειρόγραφο, μας είχε γυρισμένη την πλάτη και έγραφε τις εξισώσεις στον πίνακα. Μια, δυο, τρεις, τέσσερις, πού θα πάει αυτή η δουλειά; Και τότε ο Πρύτανης μου λέει «Αγόρι μου, πάρε και το χαρτί σου, πάρε και τις υπογραφές σου και άντε στο καλό και άσε με εμένα, θα δούμε τι θα κάνω αλλά εσύ μην ξαναβγάλεις κιχ».

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ποιος ήταν αυτός ο Πρύτανης;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Ο Χατζόπουλος, Χατζόπουλος, μηχανικός και ζωγράφος ωραίος και πιανίστας. Ήταν μία περίεργη εποχή. Άστο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τελειώσατε το Πολυτεχνείο και το 1964 διοριστήκατε. Έχετε παρακολουθήσει δηλαδή όλη την πορεία του φοιτητικού κινήματος και της νεολαίας από το '64.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Όχι και νωρίτερα διότι εγώ ήμουν επιμελητής στο Πολυτεχνείο, διορισμένος επιμελητής και δίδασκα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μπορούμε να κάνουμε μία πολύ σύντομη σύγκριση της νεολαίας εκείνα τα χρόνια με δέκα χρόνια μετά;

Πότε ήταν η πρώτη ΕΦΕΕ;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Δεν υπήρχε διαφορά. Το λέω με πόνο, ξέρετε, για το γεγονός ότι τόσες δεκαετίες, τώρα μπαίνεις στις Βρυξέλες, βλέπεις όλα τα γραφεία των φοιτητικών ενώσεων εκεί και της Ελλάδας είναι κλειδωμένο, δεν υπάρχει ΕΦΕΕ. Δηλαδή ντρέπομαι και αυτό είναι από τα αρνητικά της ελληνικής νεολαίας, ότι δεν έχουμε ΕΦΕΕ. Είμαστε η μόνη χώρα που δεν έχουμε ΕΦΕΕ.

Λοιπόν, πρώτη ΕΦΕΕ Τζανετάκος, Καλοφωλιάς το 1962 νομίζω, δεύτερη δεν θυμάμαι ποιοι ήταν και τρίτη ΕΦΕΕ ήταν με τον Πάγκαλο και τον Γιάννη τον Μάνο. Θέλω να πω ήταν η ίδια εποχή που εγώ μπήκα πλέον ως καθηγητής. Η

στάση και η θέση των σπουδαστών των τοπογράφων, από όσο λίγο μπορούσα να το καταλάβω γιατί δεν είχα κάποιον δεσμό, ήταν ίδια από ό,τι ήταν όλου αυτού του κινήματος των ανθρώπων του '94 και του 15%. Δεν έβλεπα διαφορά. Βέβαια επειδή οι τοπογράφοι ήταν ολιγάριθμοι, εγώ είχα καρτέλα για τον κάθε ένα με τη φωτογραφία του, με σημειώσεις, με προσωπικά στοιχεία και είχαμε μία πάρα πολύ άμεση σχέση. Ήταν άλλου είδους. Δηλαδή... ήταν μάλιστα η πρώτη φορά που νομίζω σε ελληνικό πανεπιστήμιο εφαρμόστηκε αξιολόγηση καθηγητή ανώνυμη από τους σπουδαστές. Μοίραζα με πολύγραφο οينوπνεύματος, έτσι ήταν τότε, και μου την δίνανε ανώνυμα την αξιολόγηση. Και με έπιασε ο Θανάσης ο Ρουσόπουλος μετά και μου είπε «Θεοδότη μου, πώς το κάνεις αυτό; Αυτό είναι προσβολή για εμάς τους άλλους;». Και εγώ έκανα πως δεν το άκουσα για να μην πω οτιδήποτε τώρα και παρασυρθώ.

Λοιπόν, θέλω να πω, η απάντηση στο ερώτημά σας είναι ότι για το πριν ήταν το ίδιο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ήταν ένας προοδευτικός χώρος το Πολυτεχνείο.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Κοίταξε, ήταν, ήταν με την έννοια, ξέρεις τι; Και μόνο το γεγονός ότι άμα έχεις μία τέτοια παιδεία, μία εκπαίδευση η οποία όμως αγγίζει τα όρια της παιδείας, γιατί; Διότι έχεις εθιστεί στην αποδεικτική διαδικασία. Επομένως δεν λες μπαρούφες εύκολα. Ακόμα και όταν αναφέρεσαι σε θέματα ευρύτερα και δυσαπόδεικτα, όπως είναι η πολιτική ή η φιλοσοφία ή η ηθική.

Για αυτόν τον λόγο νομίζω, νομίζω, είναι μία εκτίμηση, δεν διαθέτω εμπειρικές μελέτες, χωρίς να έχουμε συγκεκριμένο κομματικό χαρακτήρα, η θέση των παιδιών ήταν πάντοτε ρεαλιστικότερη. Άρα σπρώχνω λιγάκι τον συλλογισμό στο σημείο αυτό, το ομολογώ, δημοκρατικότερη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θα θέλατε να σχολιάσετε την τοποθέτηση του Σώματος των Καθηγητών αυτό το διάστημα; Έχει καταγραφεί σαν μαύρη σελίδα η διάλεξη του Παπαδόπουλου στο Πολυτεχνείο.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Του Παπαδόπουλου ή του Παττακού. Καλά, πάω κατευθείαν στη διάλεξη τώρα. Είχε γίνει θόρυβος: «ελάτε στη διάλεξη κ.λπ. στο αμφιθέατρο των χημικών».

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το θυμάστε;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Εγώ να το θυμάμαι; Εγώ έκανα σκανδαλιές. Έκανα σκανδαλιές γιατί αφού μαζευτήκανε και γέμισε το αμφιθέατρο σπουδαστές και καθηγητές στην πρώτη αράδα κ.λπ., μπήκα 20 λεπτά πριν από την επίσημη έναρξη, μπήκα από την κάτω πορτίτσα εκεί που μπαίνει το διδακτικό προσωπικό, όχι από πάνω που μπαίνει ο κόσμος. Μπήκα, στάθηκα στην έδρα, τους κοίταξα όλους, μου κάνανε χαρούλες οι καθηγητές να μου κάνουν θέση να καθίσω. Είπα «Σας πόνεσα και ήρθα να σας

δω». Και χλαπ κάνω μία στρατιωτική μεταβολή και βγαίνω από την πορτούλα γρήγορα μπας και έρθουν τα στρατά.

Αυτή την κομπίνα δεν μου τη συγχώρεσε κανένας γιατί καταλάβανε ότι τους φωτογράφισα. Και περιλαμβανόνταν και τα πρόσωπα που μετά τη Χούντα γίνανε πρυτάνεις στο Πολυτεχνείο. Λοιπόν, γιατί πήγανε; Δεν έχω καταλάβει καθόλου γιατί πήγανε. Δεν υπήρχε καμία, ας την πω, πίεση ενός εσατζή με το πιστόλι να σου λέει «Έλα ρε, πήγαινε».

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Στους ακαδημαϊκούς λέτε.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Ναι. Να σου πω και οι σπουδαστές. Πού βρεθήκανε 400 σπουδαστές; Να μου πεις, γιατί να μην βρεθούν; Από 6.000 γιατί να μην βρεθούν 400 και για να μην σου πω και παραπάνω.

Εγώ έγινα Τούρκος όταν ο Καρυστινός, που πέθανε δυστυχώς προ διετίας, είπε ότι ο Ανδρέας έκανε τον νόμο τον δικό τους για τα πανεπιστήμια επειδή οι καθηγητές στα πανεπιστήμια ήταν χουντικοί. Λάθος μέγιστον. Καθηγητές χουντικοί στα πανεπιστήμια ήταν λίγοι. Οι πιο πολλοί ήμασταν απλώς φοβιτσιάρηδες. Δεν ήταν χουντικοί.

Και μάλιστα στο Πολυτεχνείο έχω πάρα πολλά περιστατικά, πάρα πολλά, συγγνώμη, θα τα γράψω κιόλας με λεπτομέρεια, όπου η συμπεριφορά πολλών καθηγητών ήταν τόσο φιλονεανική αντίθετα με τον μύθο, καλά, εντάξει, μιλώ μόνο για το Πολυτεχνείο. Ομολογώ δεν έχω προσωπική αντίληψη για το τι έγινε στα άλλα πανεπιστήμια. Αλλά αν μπορώ να αναφέρω, τι να πω όμως;

Ας πούμε την περίπτωση του Φώτη του Προβατά, το '72. Ήταν φυλακή διότι αυτός ήταν και Γραμματέας του Ρήγα Φεραίου σε κάποια φάση. Είχε βγει λόγω ... βλάβης από τη φυλακή. Τον είχαν πιάσει το '70. Το '72, είχε βγει το '72. Και επομένως πήγαινε να τελειώσει τα οχτάωρά του, τις εξετάσεις του για δίπλωμα, αλλά εν τω μεταξύ είχαν βγει τα καινούργια διατάγματα της Χούντας μετά τον Φεβρουάριο του '70, που έλεγαν ότι σε αποβάλλω άμα έχεις αντιεθνική δράση. Αρα εκλήθη να απολογηθεί έναντι της αντιεθνικής τους δράσεως.

Αλλά η ιδέα ήταν τώρα πώς θα καταφέρουμε να κάνει τα οχτάωρα προτού απολογηθεί. Αρα αναβάλλετο η απολογία διότι τη μια ήταν δαρμένος, την άλλη διότι ήταν άρρωστος, την τρίτη διότι χάλασε το αυτοκίνητο, άντε, άντε. Και κάθε φορά η Σύγκλητος συμμετείχε στην κομπίνα των αναβολών αυτών μέχρι το τελευταίο οχτάωρο το οποίο είχαμε κανονίσει να είναι στο αμφιθέατρο δίπλα στο γραφείο μου, στο κτίριο Γκίνη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αρα υπήρχε μία δημοκρατική συνομοσία στο Πολυτεχνείο.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Αν όχι από όλους αλλά πάντως από μία ομάδα καθηγητών που ήταν μέσα στο κόλπο. Είναι το πρώτο παράδειγμα που μου έρχεται τώρα γιατί ξεκινάει λιγάκι παλαιότερα. Και εντάξει, η άλλη πλάκα είναι ότι οι χουντικοί στις δύο εισόδους

του Πολυτεχνείου, δύο γιατί την άλλη την είχαν κλείσει, είχαν δικούς τους ανθρώπους ούτως ώστε να μην τολμήσει να έρθει να δώσει το οχτάωρο. Να τον πιάσουνε στην πόρτα.

Ο Προβατάς έπρεπε να έλθει απέξω να δώσει το τελευταίο οχτάωρο, άρα να πάρει δίπλωμα, αυτοί θέλανε να μην πάρει δίπλωμα. Στο μεταξύ όμως από την προηγούμενη νύχτα ο Προβατάς είχε μπει στο Πολυτεχνείο και είχε κοιμηθεί στο ωραίο χαλί του γραφείου του Τάσιου. Ωραιότατα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πότε είπαμε ότι έγινε αυτό;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Το '72. Δεν θυμάμαι ποιον μήνα. Αφού κοιμήθηκε, φρέσκος – φρέσκος, δεν ξέρω αν του πήγα καφέ το πρωί, δεν μπορώ να το πω το ψέμα, φρέσκος – φρέσκος κάνει «μπραφ» και μπαίνει μέσα στην αίθουσα και γράφει. Και όταν έβγαине πλέον και τον είδαν να βγαίνει, ότι είχε δώσει τις εξετάσεις, γίνανε Τούρκοι. Και πήρε δίπλωμα.

Αυτό όμως ήταν πράγματι, όπως λέτε, μία συμπαιγνία μίας μεγάλης ομάδας καθηγητών. Δηλαδή το ότι κοιμήθηκε στο δικό μου το γραφείο είναι λεπτομέρεια γιατί απλώς το είχανε κανονίσει έτσι. Όμως όλοι αυτοί, ο Κοκκινόπουλος, ο Παναγιωτουδάκος, ο Κυδωνιάτης. Ο Κυδωνιάτης ήταν καθηγητής των Τοπογράφων, ο αρχιτέκτων. Ένα παράδειγμα.

Το μεγάλο όμως, το σπουδαίο παράδειγμα ήταν η στάση της Συγκλήτου και της διορισμένης Πρυτανείας στα φοβερά γεγονότα του Φεβρουαρίου του '73. Πού ακούστηκε σε ελληνικό πανεπιστήμιο μία ολόκληρη σύγκλητος τον καιρό της δικτατορίας να έχει θυροκολλήσει απόφαση υπέρ των απαιτήσεων των σπουδαστών και εν συνεχεία μετά τον ξυλοδαρμό που έγινε, που ήταν μία φρίκη η οποία δεν έχει γραφτεί στην ελληνική ιστορία.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μου λέγατε για την περιπέτεια του Φώτη Προβατά που έγινε το '72. Ποιος ήταν ο Φώτης Προβατάς;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Ο Φώτης Προβατάς ήταν ένα από τα παλιά στελέχη του Ρήγα ο οποίος είχε συλληφθεί το '70, είχε βασανιστεί, ήταν φυλακισμένος. Το ζήτημα είναι ότι κάποια στιγμή λόγω ανηκέστου βλάβης είχε πάρει άδεια το '72 και βγήκε και έπρεπε να δώσει την συμπληρωματική του εξέταση στο Πολυτεχνείο για να πάρει δίπλωμα.

Τα κατάφερε σιγά-σιγά, λίγο δυο μήνες, λίγο τώρα, τον βοηθούσε και το Πολυτεχνείο ο μακαρίτης ο Κοκκινόπουλος πάρα πολύ τον βοηθούσε προσωπικά. Εγώ κανόνισα η εξέταση αυτή να γίνει ακριβώς σε ένα αμφιθεατράκι απέναντι από το γραφείο μου και την ημέρα εκείνη βεβαίως οι διάφοροι χαφιέδες ήταν στις πόρτες και τον περιμένανε να τον συλλάβουν. Βγαίνει από το γραφείο μου, κάνει τρία βήματα, μπαίνει στο αμφιθέατρο, τον χειροκροτούμε εν τω μεταξύ διότι.. πώς εμφανίστηκε. Ο εξεταστής λιγάκι τα έχασε αλλά..

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν είπε τίποτα;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Είπε, είπε. Τώρα εδώ μας δημιουργείτε προβλήματα. Δίνει την εξέταση και τελείωσε. Ήταν από εκείνα που πετύχαμε τα μικροπράγματα μεν..

Ο δε Προβατάς ο οποίος πολλά υπέφερε, αλλά πρέπει να το πω και αυτό, είναι προς τιμήν του, μετά έγινε αντιδήμαρχος στην Αθήνα. Ο Προβατάς ήταν κατ' εμέ σημαντική προσωπικότητα προπάντων αλλά μου είχε κάνει εντύπωση η κατάσταση αυτή, ήταν οι παλιοί Ρηγάδες. Ήταν ήπιος, δηλαδή δεν είχε μένος ακόμα και για αυτούς που τόσους μελάδες του είχαν δημιουργήσει, έλεγε πάμε παρακάτω. Δηλαδή ένιωθε ότι δεν έπρεπε να συσσωρευτεί μίσος μέσα στο εθνικό σώμα. Αλλά αυτό είναι ένα άλλο θέμα.

Τι να πρωτοπεί κανείς από όλα αυτά τα επεισόδια και την ταπείνωση που νιώθαμε εκείνη την εποχή. Φοβούμαι ότι πρέπει να συντομεύσω το λόγο μου και να πάμε στα γεγονότα του Φεβρουαρίου του '73, διότι ξέρετε ακούγονται τα γεγονότα της Νομικής. Μα τα γεγονότα της Νομικής έγιναν στις 16 και στις 22 Φεβρουαρίου. Ενώ η κακουργηματική είσοδος βαρβάρων και οι ξυλοδαρμοί στο Πολυτεχνείο έγιναν στις 14 Φεβρουαρίου. Επομένως δεν έχω καταλάβει πώς είναι δυνατόν να ακούγεται τα γεγονότα της Νομικής, τα γεγονότα της Νομικής όπου δεν άνοιξε μύτη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θυμάστε αυτά τα γεγονότα;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Πλήρως.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς αποφασίστηκε η κατάληψη;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Λοιπόν, πρώτα – πρώτα δεν ήταν κατάληψη με τη σύγχρονη έννοια του όρου. Ήταν το γεγονός, ότι δικτατορία βρέθηκε σχεδόν σε ένα νομοτελειακό αδιέξοδο. Έπρεπε να δείξει δημοκρατικότερη φάτσα. Δεν μπορούσε να συνεχίσει με το στυλάκι το αρχικό. Δεν γινόταν. Ήταν τέτοια η εχθρότητα των ξένων χωρών και τέτοια η εξάρτηση από την αναγνώριση που είχε ακόμα και από τους Αμερικάνους ώστε πιάστηκε πάρα πολύ.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εξωγενώς πιάστηκε. Εσωτερικά;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Και εσωτερικά νομίζω, εκτιμώ ότι η σχετική αδιαφορία της πλειονότητας του ελληνικού λαού, για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους, στις αρχές, που δεν είναι και αυτή ερμηνεύσιμη. Πάντως ήταν μία σχετική αδιαφορία και μία ελπίδα ότι θα ρυθμιστούν τα πράγματα.

Όμως έπαιρνε μάκρος η δικτατορία, φαίνονταν οι αυθαιρεσίες όλο και περισσότερο. Άρα είχε μία πίεση όχι μόνο απέξω αλλά εμμέσως από μέσα, εκ

των πραγμάτων, να αλλάξει πρόσωπο. Και το άλλαξε βαθμιαία με αυτόν τον σταδιακό εκδημοκρατισμό, τον οποίο είχε εμπνευστεί και τον οποίο εφαρμόζε.

Όμως μόλις άρχισε να τον εφαρμόζει, αυτό φούντωνε, φούντωνε, φούντωνε σε τέτοιες διαστάσεις ώστε ξεπερνούσε τα σχέδιά τους και τα ανέτρεπε. Άρα αυτό υποστηρίζω, ότι είχε εμπλακεί, δεν γλίτωνε, είχε εμπλακεί.

Και παρά το γεγονός ότι οι δικτατορίες στη Βόρειο Μεσόγειο κρατήσαν γενικότερα δεκαετίες, η δικιά μας δεν θα κρατούσε δεκαετίες. Αυτά τα εσωτερικά αδιέξοδα βλέπω ότι είχε.

Ένα από αυτά τα αδιέξοδα, λοιπόν, ήταν και το γεγονός ότι σε αυτούς τους ελαφρούς εκδημοκρατισμούς η νεολαία πράγματι ήταν πιο ευαίσθητη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μπορείτε να μας περιγράψετε λίγο τι έγινε τον Φεβρουάριο του '73 στο Πολυτεχνείο;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Σαν να ήμουν μπροστά. Δεν ήμουν μπροστά στον ξυλοδαρμό αλλά...

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς το ερμηνεύετε εσείς; Γιατί έγινε αυτό;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Γιατί έγινε φασαρία μεγάλη. Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα ήταν η εξής: Έπρεπε να επιστρατευθούν όσοι έκαναν απεργία, αυτό ήταν το πρόβλημα και όσοι είχαν αντεθνική δράση.

Κηρύχθηκε στο Πολυτεχνείο από όλους τους συλλόγους των σπουδαστών απεργία. Η Σύγκλητος την ημέρα που κηρύσσεται η απεργία βγάζει εντολή και τη θυροκολλεί ότι διακόπτονται τα μαθήματα, άρα δεν υπήρχε απεργία. Άρα δεν μπορούσαν να πουν ότι σας στρατεύουμε, πράξη πρώτη.

Πράξη δεύτερη, βγάζει δεύτερη ανακοίνωση η Σύγκλητος, στην οποία εγώ δεν ήμουν μέλος βέβαια.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πόσων ετών ήσασταν τότε;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

43. Όμως η Σύγκλητος και με διορισμένους πρυτάνεις βγάζει ανακοίνωση και λέει ότι εμείς, η Σύγκλητος στηρίζει τα αιτήματα των σπουδαστών, δηλαδή να μην στρατεύονται και να μην αποβάλλονται, αυτά τα δύο.

Εν πάση περιπτώσει, ήταν οι συνελεύσεις των σπουδαστών. Κάποια στιγμή τελειώσανε, ήταν μεσημέρι, πρέπει να ήταν πάνω από 500 μέσα στο προαύλιο και σιγά-σιγά φεύγανε.

Μόλις βγαίνανε από την Πατησίων τους έπιασε η αστυνομία απέξω, τους συνελάμβανε. Οπότε η Πρυτανεία απευθύνεται στον Γενικό Διευθυντή της Αστυνομίας τον Δασκαλόπουλο, τον φέρνει εκεί και του λέει τι πράγματα είναι αυτά; Δεν είχε ιδέα ο Γενικός Διευθυντής της Αστυνομίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς γίνεται αυτό;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Πώς γίνεται; Σάμπως ήταν η χούντα μονοκέφαλη; Πολυκέφαλη ήταν. Είχε αρχίσει η διάλυση.

Και καλεί και τον Εισαγγελέα η Πρυτανεία. Και έρχεται και ο Εισαγγελέας. Επομένως από τις 15:00 η ώρα περίπου το μεσημέρι στην πύλη της Πατησίων ήταν η τριανδρία της πρυτανείας, ο Δασκαλόπουλος ο Γενικός Διευθυντής της Αστυνομίας και ο Εισαγγελέας, δεν θυμάμαι τα ονόματα. Οι οποίοι προσπαθούσαν να δουν με τους αστυνομικούς που ήταν απέξω ποιοι σας έβαλαν και γιατί τους συλλαμβάνετε αφήστε τους να φύγουν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Υπήρχε βία στη διάρκεια των συλλήψεων;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Όχι, τίποτα. Εκεί που ήταν αυτοί οι 5 άνθρωποι που λέμε, ξαφνικά 40 με πολιτικά ορμάνε από την Πατησίων και άλλοι 40 από την Τοσίτσα ντυμένοι αστυνομικοί, το όλον 80, μπορεί να ήταν και καμιά εκατοστή. Οι οποίοι ορμάνε μέσα στο Πολυτεχνείο και δέρνουν και ξυλοκοπούν και κλωτσάνε και σπάνε μούτρα και δόντια όποιον βρίσκουν μπροστά τους.

Και μπαίνουν ακόμα και στο γραφείο της Συγκλήτου που είχε αδειάσει, κανά δυο ήταν μέσα, και πολλοί σπουδαστές τρέξαν να σωθούν ακόμα μέσα στο γραφείο της Συγκλήτου και τους δέρνανε μέσα στο γραφείο της Συγκλήτου.

Δηλαδή μια κατάσταση αλλόφρων. Λογαριάζω ότι εκείνη την ημέρα πρέπει να υπήρξαν 100 τραυματίες.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τα βλέπατε εσείς αυτά;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πού ήσασταν;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Εγώ δεν ήμουν μέσα διότι εγώ δεν ήμουν μέλος της Συγκλήτου.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αρα από διηγήσεις τα ξέρετε;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Εγώ τα ξέρω από το γεγονός ότι όταν μου τηλεφώνησαν ότι αυτά και αυτά συμβαίνουν, το σπίτι μου ήταν απέναντι από το Πολυτεχνείο και επομένως έβλεπα ότι συμβαίνουν πράγματα αλλά δεν ήξερα, όταν μου τηλεφώνησαν κ.λπ.

Την άλλη μέρα το πρωί, εννοείται ότι τους έπιασαν τους βάζανε στις κλούβες κ.λπ., από εκεί και πέρα έγιναν λεπτομέρειες που τώρα δεν έχουμε και χρόνο να τα πούμε.

Την άλλη μέρα το πρωί ώρα 09:00 ανεβαίνω στα σκαλιά στα μάρμαρα στην Πρυτανεία όπου εκεί ήταν μαζωμένοι σπουδαστές, λίγοι, και λέω ότι εχθές έγινε ένα κακούργημα εδώ από αγνώστους και εγώ προτίθεμαι να επιβάλω μήνυση

κατά αγνώστων. Και επομένως όσοι εδάρεσαν να έρθουν τώρα στο γραφείο μου και απέναντι στο αμφιθέατρο με τις γραμματείες μου και θα κάνουν δήλωση έγγραφο τι συνέβη, από ποιους εδάρεσαν, τι έγινε με το όνομά τους, ημερομηνία και με αυτά εγώ θα πάω στα δικαστήρια και θα τιμωρούν όλοι αυτοί οι κακούργοι.

Χειροκροτήματα, πράματα. Εν τω μεταξύ όλοι αυτοί τώρα είναι σπουδαστές που ήταν μπροστά. Βρέθηκε ένας ο οποίος ήταν μικρός, ήταν πρωτοετής και δεν με ήξερε, είχε ακούσει το όνομα μόνο, τον οποίο τον συνάντησα πρόσφατα και μου έστειλε ένα mail που τα περιγράφει πιο βαριά από ό,τι τα λέω εγώ. Ο οποίος μάλιστα ήταν της Πανσπουδαστικής όπως μου είπαν οι άλλοι όταν τους ρώτησα. Ας είναι καλά οι άνθρωποι.

Έρχονται πράγματι στο γραφείο μου και μαζεύω 30 έγγραφα, τα έχω εδώ τα φωτοαντίγραφα πάντα, τα πρωτότυπα όταν έπεσε η διδακτορία τα έδωσα στο Υπουργείο Παιδείας με την ελπίδα ότι θα γίνουν ανακρίσεις κ.λπ.

Αυτά είναι τραγικά κείμενα. Δημοσίευσα μερικά αποσπάσματα στο βιβλίο μου μόλις έπεσε η διδακτορία.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Από ποια άποψη τραγικά;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Τραγικά, οι περιγραφές της σκληρότητας.

Αν είχαμε χρόνο θα σας διάβαζα μερικά. Θυμάμαι τη Μαρία Δαμανάκη η οποία ήταν μια από αυτές που έφαγαν το ξύλο. Το θυμάμαι το πρόσωπό της μόνο πώς ήταν. Τον Κώστα τον Ζάμπα, ακόμα και διορισμένοι από τη χούντα πρόεδροι πολιτικών μηχανικών, ακόμα και αυτοί μου δώσανε επιστολή καταδικάζοντας και περιγράφοντας αυτές τις βρωμιές. Δηλαδή ήταν μια απίθανη κατάσταση.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μάθαμε ποιος ήταν από πίσω;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Κανένας. Μήπως έγινε καμιά ανάκριση;

Πήγε λοιπόν το βράδυ, μαζεύει ο Τάσιος περήφανος τις 30 επιστολές, τις 30 καταθέσεις, φεύγουν όλοι και παίρνω στο τηλέφωνο κάποιον δικηγόρο ο οποίος πίστευα ότι δεν θα μπορούσε να κατηγορηθεί ότι ήταν εναντίον της χούντας.

Του λέω σας παρακαλώ αυτό και αυτό, προτίθεμαι να υποβάλω μήνυση κατά αγνώστων. Ελάτε στο γραφείο μου. Και μου λέει, πού τα έχεις αυτά τα χαρτιά; Λέω εδώ. Λέει, εξαφάνισέ τα τώρα, διότι εσύ μεν μυαλό δεν έχεις αλλά αυτά τα 30 παιδιά δεν τα σκέφτεσαι;

Ήταν τέτοια η αδρεναλίνη μας και τέτοια η ταπείνωση που νιώθαμε ώστε αυτό το στοιχειώδες πράγμα τι θα τα κάνουν αυτά τα 30 παιδιά δεν το είχα σκεφτεί.

Φωνάζω τη μάνα μου, έρχεται με μια σακούλα τα παίρνει, τα κρύβει στο σπίτι της. Εντάξει το βράδυ φυσικά το γραφείο μου έγινε φύλλο και φτερό για να τα βρουν. Δεν βρήκαν τίποτα.

Κλαίει κανείς και μόνο όταν ακούει και όλο αυτό το γεγονός Φλεβάρης 14 του '73, δεν ακούγεται ως κανένα σπουδαίο γεγονός.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μέχρι σήμερα δεν ακούγεται.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Βέβαια εγώ τα έχω δημοσιεύσει αυτά κανά δυο φορές, τέλος πάντων. Δεν τελειώνουν αυτά ποτέ. Και στο κάτω - κάτω της γραφής αν μιλήσω για τον εαυτό μου, όλα αυτά ήταν στα όρια της νομιμότητας. Δηλαδή εγώ συνέχιζα να νιώθω ταπεινωμένος γιατί δεν έκαναν αντίσταση ενεργό που έκαναν πολύ λίγοι Έλληνες, πάρα πολύ λίγοι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Από τους ακαδημαϊκούς έκανε κανένας;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Ε, πώς, ο Νίκος ο Αθανασιάδης ο καθηγητής του Πολυτεχνείου ο οποίος μετά τα γεγονότα στις 14 Φλεβάρη, εγώ μεν έκανα τις επιστολές, τις εξαφάνισα άρα δεν υπήρχε θέμα, ο Αθανασιάδης όμως, ο οποίος ήταν θείος της γυναίκας μου εξ αγχιστείας, όταν αρχίσανε τα μαθήματα, λέει, να έρθουν στο γραφείο μου οι αξιωματικοί, γιατί ήταν αξιωματικοί που φοιτούσαν στο Πολυτεχνείο μηχανολόγοι. Και εκεί τους επέπληξε και οι άνθρωποι τον κατέδωσαν, τι να κάνουν. Ο ένας φοβόταν τον άλλον.

Τον συλλαμβάνουν και τον είχαν έναν άνθρωπο με ένα νεφρό, τον είχαν στο ΕΑΤ-ΕΣΑ σε ένα κελί 1,5 επί 2 επί 5 μήνες και η δίκη του έγινε μόνο τον Αύγουστο. Έγινε και δίκη σπουδαστών εν τω μεταξύ. Αντί να γίνει δίκη των κακούργων έγινε η δίκη των σπουδαστών, στρατοδικείο, 19 Φεβρουαρίου. Επήγα μάρτυρας βέβαια..

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Υπεράσπισης.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι θυμάστε από αυτή τη δίκη;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Α, θυμάμαι τον δικηγόρο τον Αλαβάνο που τον πήρα τηλέφωνο να του πω..

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ποιον Αλαβάνο; Το μικρό του, ποιος ήταν; Νίκος;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Ο παππούς ρε παιδιά, ο παππούς. Και μου λέει κύριε ... μάρτυρας κατηγορίας. Λέω με δουλεύετε; Υπεράσπιση. Δεν θυμάμαι ποιον με έβαλε ονομαστικά να υπερασπιστώ, τον Καλουδιώτη, δεν θυμάμαι.

Σημασία έχει ότι μας είχαν ως μάρτυρες. Έτσι είχα την ευκαιρία να δω από τον Μπεζαζόγλου, τον Μαύρο, καλά ο Μαύρος ήταν φίλος μου, τον Παπασπύρου,

όλους αυτούς σε μια αίθουσα και ενώ γινόταν η δίκη, εμείς ήμασταν μαζωμένοι και βγάσαμε τα σωθικά μας.

Η δίκη πήγε καλά. Δηλαδή ο στρατοδίκης ήταν αρκετά έξυπνος ώστε να αμβλύνει τα πράγματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι απόφαση βγήκε;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Πολύ μαλακή. Εγώ το είχα πάρει είδηση και για αυτό και έπαιξα μαζί του, στην κατάθεση έπαιξα μαλακά. Λέω ε, τώρα και παιδιά είναι και βεβαίως θα πουν και κανένα λόγο παραπάνω αλλά εν τω μεταξύ ξέρετε έχουν στερηθεί τούτο κ.λπ.

Τέλος πάντων, ας τελειώσουμε λίγο με τη μεγάλη εβδομάδα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πριν τη μεγάλη εβδομάδα, θεωρείτε ότι η δημοσιότητα που πήραν τα γεγονότα της Νομικής συνετέλεσαν σε αυτό που έγινε στο Πολυτεχνείο το Νοέμβριο;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Δεν είμαι βέβαιος. Εγώ έχω γράψει ότι οι σπουδαστές του Πολυτεχνείου δεν ξέχασαν ποτέ την απέραντη πίκρα από τα γεγονότα στις 14 Φεβρουαρίου και ότι η 14 Φεβρουαρίου έθρεψε τις 14 Νοεμβρίου. Γιατί 14 Νοεμβρίου έγιναν οι πρώτες συνελεύσεις.

Αυτό δεν έχει φανεί ποτέ στην έκτασή του. Και μου λένε τώρα τα επεισόδια της Νομικής. Ποια επεισόδια της Νομικής; Το μεγάλο γεγονός έγινε στο Πολυτεχνείο με 100% φοιτητές. Δεν είχε ό,τι έγινε τον Νοέμβριο, μία μεγάλη συμμετοχή απέξω. Όχι. Πεντακάθαρη μέσα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Άρα η συμβολή του Πολυτεχνείου είναι καθοριστική στο φοιτητικό κίνημα.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Είναι πάρα πολύ σημαντική. Και μου λένε ότι στο διαδίκτυο, εγώ δεν το έχω δει, όταν γίνεται περιγραφή των γεγονότων της Νομικής λένε «Όλα ξεκίνησαν από τις 14 Φεβρουαρίου στο Πολυτεχνείο». Και λέω τουλάχιστον υπάρχει αυτή η φράση.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Όταν ήσασταν ακαδημαϊκός στο Πολυτεχνείο ενώ είχε ξεκινήσει η Χούντα, φοβόσασταν; Δηλαδή πώς ένιωθε ένας ακαδημαϊκός τότε;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Φοβόμουν και ένιωθα μία ταπείνωση. Αυτό ήταν το κυριότερο, το έχω γράψει, το κυριότερο χαρακτηριστικό του αισθήματος που είχα ήταν η ταπείνωση.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γιατί;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Γιατί όπως μου έλεγε και ένας παλιός μαρξιστής, ο οποίος με είχε καλέσει τους πρώτους μήνες μετά τη δικτατορία στο σπίτι του κάπου στην Πατησίων «Κ.

Τάσιε, δεν ντρέπεστε που αφήνετε να σας κυβερνούν οι δεκανεείς;». Και του είπα «Ντρέπομαι, ντρέπομαι πάρα πολύ και να δούμε τι θα κάνουμε». Ντρέπομουν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οπότε ντροπή και φόβος όμως.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Κοίταξε, ο φόβος ήταν ότι, δεν είχε φανεί ακόμα η σκληρότητα του καθεστώτος αλλά σιγά – σιγά φαινόταν όλο και περισσότερο. Και το ερώτημα ήταν αν θα αντέξω, πώς θα αφήσω την οικογένεια κ.λπ. Αλλά από την άλλη μεριά ήταν τόσο το αίσθημα της ταπείνωσης ώστε έπρεπε κάτι να κάνω.

Και όπως λέω στην πραγματικότητα κινούμουν στα όρια. Δηλαδή όταν ο δήθεν Υπουργός Παιδείας της Χούντας είπε, θα βάλουμε τους επικουρικούς καθηγητές που τους διόριζε η Χούντα μέσα στα πανεπιστήμια, εγώ έφτιαξα μία επιστολή διαμαρτυρίας και πήγα «Στο Βήμα» να τη δημοσιεύσω και μου είπαν «Φεύγα, άσε τις αηδίες. Δεν γίνονται αυτά». Και πήγα στον Μπότση και τη δημοσίευσε η «Απογευματινή».

Η έγγραφα στα πρακτικά της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών σε συγκεκριμένη αιτία, ότι εδώ δεν είμαστε στρατιωτική μονάδα. Αυτά είναι πρακτικά λεπτομερή που είναι γραμμένα, κατατεθειμένα. Εδώ δεν είμαστε στρατιωτική μονάδα, είμαστε ανώτατο πνευματικό ίδρυμα και αυτά που λέει ο κ. Κυβερνητικός Επίτροπος, ότι εάν δεν μας αρέσει να παραιτηθούμε, δεν έχουν βάση διότι δεν είμαστε εδώ για να δεχόμαστε διαταγές.

Μέχρι εκεί πήγαινα. Όλο στα όρια. Ή έκανα διαλέξεις όλο περί ελευθερίας. Μία διάλεξη τώρα στον Ροταριανό Όμιλο Βορρά, που εγώ δεν ήμουν Ροταριανός αλλά με καλέσανε και έκανα μία διάλεξη περί ελευθερίας εν γένει. Και είπα πράγματα εκεί που ήταν συγκεκριμένα ως αντικείμενα, τα οποία νομίζω τα δημοσίευσα και στους «Προσανατολισμούς». Έγραφα στους «Προσανατολισμούς», έγραφα στη «Συνέχεια». Προσανατολισμοί ήταν ένα περιοδικό που έβγαλε εννιά τεύχη όλα – όλα ο Τζανετάκος και ο Πάγκαλος, αυτοί οι τέως Πρόεδροι της ΕΦΕΕ, τον καιρό της δικτατορίας. Έχω γράψει δύο άρθρα, τα οποία είχαν πάντοτε ως θέμα την ελευθερία αλλά την ελευθερία είτε την εθνική είτε την αντιτεχνοκρατική και σιγά – σιγά το έφερνε ο λόγος και πήγαινα και στην πολιτική, για την αναστάτωση της νεολαίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σας πήγανε εσάς στην Ασφάλεια;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Κάνανε δύο ντου στο γραφείο μου. Το ένα ήταν με τα γεγονότα του Φεβρουαρίου το '73 που έγινε ο ξυλοδαρμός, ο φοβερός.

Άρα εγώ για να ξανάρθω στο προκλητικό ερώτημά σας, κινήθηκα μεταξύ ταπείνωσης, προσπάθειας να πηγαίνω στο όριο και μετά το ξεπέρασμα των ορίων.

Θέλω να πω ότι εικάζω ότι αν εξαιρέσουμε πλέον το τι έγινε κατά τη μεγάλη κατάληψη του Νοεμβρίου, όπου πλέον εγώ ήμουν μέλος μαζί με τον Βέη, τον

Νίκο τον Γκουμούτσο και τον Σκουλικίδη στην Επιτροπή Συγκλήτου για να μπεινοβγαίνει μέσα, εγώ μπεινοβγαίνα έτσι και αλλιώς μέσα, γιατί πήγαινα να ταΐσω τα παιδιά που κοιμόντουσαν στο γραφείο μου. Δεν τους είχα δώσει εγώ το κλειδί. Το είχανε πάρει από κάτω.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Έχουμε φτάσει στον Νοέμβριο του '73 τώρα. Το κλίμα στο Πολυτεχνείο ποιο είναι;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Δεν άλλαξε. Δεν άλλαξε, δηλαδή παίζαμε το κρυφτούλι μόνο. Αλλά εν τω μεταξύ βεβαίως με τον Μαρκεζίνη κ.λπ. η χούντα είχε βρεθεί στα αδιέξοδά της. Προσπαθούσε κάτι να μαλακώσει, κάτι να κάνει.

Και βεβαίως εδώ άφησε να γίνουν ελεύθερες εκλογές στους συλλόγους τους εκτός, τους συλλόγους των Κρητών φοιτητών που ήταν ένα ανεξάρτητο σωματείο, κάπου στο Παγκράτι είχαν τα γραφεία τους. Κάνανε εκλογές και την επόμενη των εκλογών με φωνάζανε και τους έκανα μια διάλεξη περί της έννοιας της ελευθερίας.., δεν θυμάμαι. Ήταν ο Κοκκινόπουλος, ο Γριμπάς μέσα.

Ο Γριμπάς είπε κάποια στιγμή, εγώ δεν άκουγα τι έλεγες, κοιτούσα την πόρτα αν θα μπουν ΕΣΑτζήδες. Ήταν μια άλλη βραδιά και αυτή με το σύλλογο των Κρητών.

Είχε κάπως αλλάξει η ατμόσφαιρα αλλά τίποτα, μας είχαν παγιδεύσει. Εν πάση περιπτώσει για να έρθουμε την εβδομάδα εκείνη. Την εβδομάδα εκείνη έγινε το εξής, 14 ήταν νομίζω Τρίτη;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τρίτη πρέπει να ήταν.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Δευτέρα βράδυ 13, σύμπτωση.

Τελεία σύμπτωση, ορκίζομαι. Εγώ έδινα διάλεξη στο ξενοδοχείο GALAXY, τώρα δεν υπάρχει, επί της Ακαδημίας σε μια σύναξη, γεύμα ήταν ενός Συλλόγου ελληνοελβετικού κ.λπ. με οργανωτή τώρα θα τον θυμηθώ, με θέμα το παγκόσμιο φαινόμενο της αναστάτωσης της νεολαίας.

Ξεκινούσα από το Μπέρκλεϊ, την Κωνσταντινούπολη, τη Βουδαπέστη, όλα μέσα. Και βεβαίως εκεί το τι είπα δεν λέγεται διότι ήταν ιστορικά στοιχεία. Και δεν μιλούσα για την Ελλάδα.

Και μάλιστα ο φουκαράς αυτός ο οργανωτής κάποια στιγμή την άλλη εβδομάδα τον κάλεσαν στην ασφάλεια και του είπαν έλα εδώ, εσύ είσαι με τον Τάσιο, ήσασταν συνεννοημένοι με τους αναρχικούς στο Πολυτεχνείο μέσα και την κάνατε την διάλεξη εκείνη την ημέρα;

Τι λέτε ρε; Ε, εσείς είσατε αντεθνικοί. Και σηκώνεται, αυτός ήταν και μικρός στο ανάστημα, λέει προσέξτε πώς μιλάτε και βγάζει την ταυτότητά του, στον απόστρατο Αντισυνταγματάρχη Στρατιωτικής Δικαιοσύνης. Πράγματι, αυτός ήταν Συνταγματάρχης Στρατιωτικής Δικαιοσύνης απόστρατος. Με καθαρό μυαλό.

Ο ασφαλίτης όταν είδε αυτό τρομοκρατήθηκε, σου λέει εδώ δεν με παίρνει και τον άφησε. Και ούτε εγώ ενοχλήθηκα. Αυτό ήταν σύμπτωση, καμία σχέση.

Τέλος πάντων, την άλλη μέρα εγώ ξενοχτούσα με τους δικούς μου στο γραφείο μου γιατί είχαμε να παραδώσουμε μια μελέτη, μια έρευνα για την Κτηματική Τράπεζα, και ήταν η πρώτη συνέλευση των μηχανολόγων.

Και έρχεται ο Κονοφάγος νύχτα. Τι ωραίος πρύτανης, τι ωραίος πρύτανης. Θεοδόση, μου λέει, πάμε να δούμε τι γίνεται εκεί πέρα διότι ανησυχώ κ.λπ., να δούμε τα παιδιά. Ε, πάμε, χειροκροτήματα. Δηλαδή δεν.., λέω κάτι άλλο συμβαίνει. Αφού τη νύχτα που φύγαμε εμείς που τελειώσαμε στην πύλη του Πολυτεχνείου που ήταν.., πρέπει να ήταν 10 σπουδαστές, πόσοι ήταν, πάλι χειροκροτήματα. Δηλαδή ήταν ξεσαλωμένοι. Δηλαδή από μικρά δείγματα.

Από πού ως πού; Τι χειροκροτήματα; Απλώς σου λέει για να είναι εδώ τέτοια ώρα με τον πρύτανη κ.λπ. μάλλον δικοί μας είναι. Θέλω να πω δηλαδή η ατμόσφαιρα..

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Είχε αλλάξει.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Υπήρχε μια πραγματική ατμόσφαιρα. Δεν μπορώ να ακούω εκείνες τις αηδίες που λέγονται. Υπήρχε μια ατμόσφαιρα. Και για αυτό λέω ότι η 14 Φεβρουαρίου ενέπνευσαν τη 14 Νοεμβρίου.

Ε, από εκεί και πέρα τα γεγονότα είναι γνωστά. Εγώ μπαινόβγαινα ως ανεπίσημος εκπρόσωπος του πρυτάνεως της Συγκλήτου για να φέρνω τα νέα των Πολιτικών Μηχανικών. Είπε πηγαίνοντας στην επιτροπή, είτε πηγαίνοντας στο γραφείο μου που κοιμόντουσαν 4 παιδιά. Είχα και ένα πολύ ωραίο χαλί βέβαια, καλοπέραση.

Και έτσι κατά κάποιο τρόπο είχα πλήρη αντίληψη του τι γινόταν καθώς και των φοβερών απίστευτων. Κάπου έχω γράψει ότι αυτή η επιτροπή των σπουδαστών πού τις βρήκε αυτές τις ικανότητες τις διπλωματικές και τις διοικητικές για να βάλει μια τάξη μέσα σε εκείνο το χάος; Όπου το τι γινόταν από αταξία, από βρωμιά και από ηλίθια, ηλίθια ... λαοκρατία.. Δηλαδή εδώ θέλαμε ελευθερία και δημοκρατία και ο άλλος έβρισκε την ευκαιρία να γράψει τα δικά του.

Και να βάλουν, να τα τακτοποιήσουν όλα αυτά, να σβήσουν κανά δυο από αυτά, να βάλουν μια τάξη, να ορίσουν ανθρώπους, ποιος είχε κάνει καθαριότητα, ποιος έκανε την προμήθεια. Πού τη βρήκαν αυτή την ικανότητα αυτά τα παιδιά;

Εν πάση περιπτώσει, η Σύγκλητος είχε ορίσει μια επιτροπή από τον Αντιπρύτανη τον Λαδόπουλο, τον Βέη και τον Σκουλικίδη οι οποίοι ήταν η επίσημη επιτροπή και πήγαινε να βοηθήσει και σε πολλά ζητήματα βοήθησε την επιτροπή.

Αλλά εν πάση περιπτώσει, στο επίπεδο του μπες – βγες, εγώ είχα συνεργασία με τον Σκουλικίδη κυρίως που ήμασταν και γειτόνοι κιόλας, και εγώ απέναντι από το Πολυτεχνείο κατοικούσα, και αυτός δίπλα μετά το άλσος επί της οδού Ηρακλείου. Στο ίδιο σπίτι κατοικούσε και ο τότε Υπουργός Παιδείας ο Σιφναίος.

Και πήγαμε λοιπόν, λέω Θόδωρε δεν πάμε αφού είναι εδώ αυτός στον 4ο όροφο, να μας πει τι θα κάνουμε.

Και πάμε, την Πέμπτη νομίζω, και μας λέει δεν υπάρχει καμία αμφιβολία δεν πρόκειται να γίνει καμία ενόχληση. Η κυβέρνηση τάσσεται υπέρ των απόψεων της Συγκλήτου η οποία απαγορεύει την είσοδο, δεν πρόκειται.

Και ήταν ειλικρινής ο φουκαράς. Γιατί; Γιατί την άλλη μέρα το πρωί το ΒΗΜΑ πρωτοσέλιδο δημοσιεύτηκε ανακοίνωση της κυβέρνησεως που έλεγε ότι δεν πρόκειται να μπούμε μέσα. Αυτά τα κείμενα τα έχω, είναι γνωστά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εσείς νιώθατε ότι τα πράγματα θα πάνε καλά; Ή φοβόσασταν;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Όχι, ήδη από την Πέμπτη είχαν στραβώσει.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Από τις 15;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Από τις 15. Είχα υποψίες. Την άλλη μέρα ήμουν εντελώς βέβαιος ότι στραβώσανε, δηλαδή την Παρασκευή το μεσημέρι τα πράγματα ήταν σαφώς στραβά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι δηλαδή;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Πρώτα-πρώτα αστυνομοκρατείτο όλη η Αθήνα και υπήρξε ωστόσο συλλαλητήριο στο οποίο εγώ είχα την αφέλεια να συμμετάσχω. Ε, ήμουν και 40τόσο χρόνων, δεν ήμουν και κανένα παιδαρέλι. Πήγαμε λοιπόν και μας σπρώχνανε και τραβήξαμε την Πατησίων προς την Πλατεία Αμερικής.

Αλλά ήταν τόσο πυκνά τα δακρυγόνα, εγώ πότε είχα ξανά συμμετάσχει σε διαδήλωση; Και μου ήρθαν τα δακρυγόνα στη μούρη, δεν άντεχα και κάνω δεξιά στην Κυψέλη και γυρίζω γύρω-γύρω κ.λπ., μπαίνω στο άλσος και είχα την αφέλεια να πλύνω τη μούρη μου σε μια βρύση οπότε βεβαίως τα μάτια μου..

Η μάνα μου έμενε στο άλσος της Αλεξάνδρας 3, στη γωνία. Πάω εκεί, με καθαρίζει και φτάνω σπίτι μου στις 10 η ώρα τη νύχτα. Εκεί ο Σκουλικίδης μου λέει, πάρε τους φίλους σου στο Πρώτων Βοηθειών στην 3η Σεπτεμβρίου, εγώ είχα μια μεγάλη φιλία με τους γιατρούς στην 3η Σεπτεμβρίου που δεν είναι του παρόντος από ποια αιτία, διότι τους φωνάζουν να έρθουν να πάρουν τους τραυματίες και δεν έρχονται.

Βγαίνω και εγώ ο αφελής, κατηφορίζω γιατί το σπίτι μου ήταν Ηπείρου, Πατησίων και Μάρνη ας πούμε. Κατηφορίζω την Ηπείρου, τοίχο-τοίχο δηλαδή είχαν αρχίσει οι πυροβολισμοί. Τι πυροβολισμοί; Δηλαδή είχαμε και αυτό το απίστευτο. Τι ρίχνανε, πού χτυπάγανε; Ήταν αδέσποτη η κατάσταση.

Κατεβαίνω, φτάνω στην 3ης Σεπτεμβρίου και μου λέει τι λέτε; Εμείς βγάλαμε τα αυτοκίνητα δυο-τρεις φορές και μας γυρίσανε πίσω, δεν μας αφήνουν να πάμε, ούτε να πλησιάσουμε στο Πολυτεχνείο πλέον.

Αυτή ήταν η κατάσταση. Και πλέον όταν ήρθε το τανκς και μπήκε μπροστά από την πύλη..

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το είχατε φανταστεί ότι θα γίνει κάτι τέτοιο;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Όχι, όχι. Διότι εγώ ήξερα πλέον ότι θα μουν μέσα αλλά όχι με τανκς. Αλλά όταν είδα το τανκς πραγματικά, από τις κρεβατοκάμαρες που βλέπαμε στη Μάρνη εγώ και η γυναίκα μου η μακαρίτισσα βλέπαμε την πύλη.

Και όταν πάτησε και μπήκε, εγώ έπεσα με φριχτούς πόνους με κολικό του νεφρού εκείνη τη στιγμή. Συνήλθα μετά από μερικές ώρες και κάθισα στο γραφείο τις πρωινές ώρες και έγραψα κάτι. Και μετά πήγαμε στου Ζωγράφου.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εκείνο το βράδυ, μάλλον το ξημέρωμα που συνήλθατε, το ξημέρωμα συνήλθατε;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Όχι, συνήλθα μέσα στη νύχτα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θυμάστε να χτυπάνε κουδούνια, να υπάρχει αναταραχή, πυροβολισμοί;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Στην πολυκατοικία μας που είχε την πόρτα επί της Ηπείρου δεν υπήρξαν πρόσφυγες κυνηγημένοι, δεν χτυπήσανε. Αλλά ήταν τόσο μεγάλο το πλήθος των ανθρώπων που μου λέγανε ότι σε αυτούς βαράγανε κουδούνια κλπ., ιδίως στην Στουρνάρα βέβαια, αλλά και σε όλη τη γειτονιά, αυτό ήταν γεγονός.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι ακούγατε; Ακουγόταν τίποτα;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Πυροβολισμοί, πυροβολισμοί.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δηλαδή ήταν μια νύχτα με πυροβολισμούς.

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Πολλούς πυροβολισμούς, αυτό είναι αλήθεια.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Φωνές;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Δεν μπορώ να θυμηθώ. Ύστερα είχα το βάσανο με τους πόνους αυτούς τους φριχτούς και μπορεί εκεί να μην καταλάβαινα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και ξυπνάτε το επόμενο πρωί και πώς νιώθετε; Τι σκέφτεστε;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Καλά, ένα ράκος φυσικά από κάθε άποψη, αγριεμένος όμως τώρα πια, αγριεμένος. Και φτάνω στου Ζωγράφου με δυσκολία. Εκεί ο πρύτανης ο Κονοφάγος αυτός ο λαμπρός άνθρωπος, ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει,

οργάνωσε αυτή τη συγκέντρωση που ήταν οι πάντες. Η Σύγκλητος, καθηγητές παντός είδους, δεν ήταν πολλοί καμιά 25αριά άνθρωποι.

Αλλά παρουσιάζει τις θέσεις της Συγκλήτου, παρουσιάζει όλα τα γεγονότα και ακούγονται βεβαίως νέα εν σχέσει με διάφορα νοσοκομεία που είχε στείλει ανθρώπους να δει τραυματίες σπουδαστές κ.λπ.

Στα θέματα των νεκρών ήταν αντιφατικές οι πληροφορίες, ήταν αδύνατο εκείνη την ώρα εμείς να ξέρουμε. Και παρουσιάζει μια ανακοίνωση που θέλει να βγάλει η Σύγκλητος και την θέτει υπόψη όλων. Δεν ήταν καλή η ανακοίνωση.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι έλεγε;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Πολύ μαλακά πράγματα. Εγώ είχα ετοιμάσει όμως ένα σχέδιο ψηφίσματος το οποίο αν έχετε πέντε λεπτά να το διαβάσουμε. Είχε μαγνητόφωνο και υπάρχει ευτυχώς από όλη τη συνεδρίαση αυτό το ντοκουμέντο όπως και η φωνή μου με την ανάγνωση του ψηφίσματος που το έχει κάνει η ΕΡΤ μάλιστα και σε μοντέρνα εκδοχή γιατί εκείνη την εποχή..

Θα μου επιτρέψετε να το διαβάσω.

Ο Τάσιος λοιπόν λέει: *«Ως γνωστόν κατά τα γεγονότα του Φεβρουαρίου 1973 αι προσδοκίαι της Συγκλήτου του Ιδρύματος διαψεύσθησαν πολλαπλώς.*

Εγένετο εισβολή της αστυνομίας εις τον Πολυτεχνείον παρά τας ρητάς αντιρρήσεις της Συγκλήτου, κατεπατήθησαν τα γραφεία της Συγκλήτου και έγιναν ζυλοδαρμοί επ' αυτής ταύτης της τραπέζης αυτής, υπό τα όμματα ενίων συγκλητικών, εδόθησαν εν συνεχεία εις την δημοσιότητα ανακριβείς δημοσιεύσεις προερχόμεναι δήθεν εκ της πρυτανείας.

Εξάλλου, κατά τα γεγονότα της 17ης Νοεμβρίου εγένετο εισβολή εις το Πολυτεχνείον υπό του στρατού αυτή την φοράν, παρά τα προς ολίγων ωρών αντιθέτους ρητάς διαβεβαιώσεις της κυβερνήσεως και παρά την σαφεστάτην και επανειλημμένως διατυπωθείσαν αντίθεσιν της Συγκλήτου. Εχύθη αίμα.

Κατόπιν των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι αι αρμοδιότητες της Συγκλήτου και αυτό τούτο το κύρος αυτής καταργούνται κατά διαστήματα και κατά τρόπον ανεξήγητον και μάλιστα από τα αρχάς εκείνας αι οποίαι είναι τεταγμέναι δια την προστασίαν αυτών.

Ενάντια της καταστάσεως ταύτης η Σύγκλητος εξήτασε το ενδεχόμενον της παραιτήσεώς της. Επειδή όμως το μέτρον τούτο ληφθέν κατά το παρελθόν εις ουδέν ωφέλησεν αλλά και λόγω του βαρέως κλονισμού της εμπιστοσύνης της Συγκλήτου προς την ευστοχίαν των αποφάσεων των αρμοδίων προς τους οποίους θα επιβάλλετο η τοιαύτη παραίτησις η Σύγκλητος κατέληξε εις την απόφασιν να ασχοληθεί με το εν θέματι πρόβλημα του οποίου προβλήματος η αρμοδιότης της ανήκει εις το επίπεδο ακριβώς εκείνο εις το οποίο το πρόβλημα τούτο μετετοπίσθη εκ των πραγμάτων. Πάντως δε ουχί υπαιτιότητι αυτής.

Ούτως η Σύγκλητος παρατηρεί τα κάτωθι:

- *Πρώτον, το φαινόμενο της αναστατώσεως της νεολαίας συνιστά διεθνές φαινόμενο εξόχως περίπλοκον και εν τ' αυτώ μεγίστης σημασίας δια το μέλλον διεθνώς αναγνωριζομένης. Παρατηρείται επί τούτοις ότι παρ' υμίν το θέμα έχει αντιμετωπισθεί με μιαν χαρακτηριστική έλλειψιν ψυχραιμίας και με μιαν προοπτικήν αμέσων δήθεν λύσεων αι οποίαι αφήνουν ήδη τεραστίας ουλές εις την ιστορικήν μνήμην των νέων εγκυμονούσας μεγίστους εθνικούς κινδύνους.*
- *Δεύτερον, παρ' υμίν ειδικότερον οφείλει να αναγνωριστεί το ιδιότυπον ψυχολογικόν κλίμα εις το οποίον ευρέθη η φοιτητική νεολαία κατά τα τελευταία έτη. Η πολυετής απουσία των Ελλήνων πολιτών από την ρύθμισιν των του οίκου των, η άστοχος χρήσις πολιτικών λαβάρων εις πλείστους πανεπιστημιακούς χώρους, η διάψευσις υποσχέσεων των αρχών εις περιπτώσεις ενδοπανεπιστημιακών εκδηλώσεων, ο νόμος περί στρατεύσεως κλπ., κλπ., δεν συνιστούν κλίμα εντός του οποίου δικαιούμεθα να ζητούμε κοσμιότητα από την πλέον ευαίσθητον μερίδα του έθνους.*

Παρά ταύτα η Σύγκλητος ευμενώς σημειοί την συστηματικήν και εύστοχον απομόνωσιν των εξτρεμιστικών στοιχείων την οποία τελικώς επέτυχαν οι σπουδασταί του Πολυτεχνείου, την απάλειψιν των ολίγων αναρχικής εμπνεύσεως συνθημάτων, την πλήρη διαφύλαξιν των εργαστηρίων και των εδρών.

Τέλος, ενόψει πάντων των ανωτέρω η Σύγκλητος του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου διαδηλοί την ανάγκη ρυθμίσεως του όλου προβλήματος της φοιτητικής αναταραχής επί τη βάσει ευρύτερων και μονιμοτέρων μέτρων ήτοι της θεσπίσεως των δημοκρατικών ελευθεριών εις τη χώραν μόνον ικανών πλέον δια την ριζικήν και μακρόπνοον λύση και του προβλήματος αυτού».

Δεν υπήρξε ποτέ Σύγκλητος πανεπιστημίου που να μελέτησε ένα τέτοιο ψήφισμα. Όλα ήταν μισόλογα. Δεν πέρασε το ψήφισμα αυτό.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το στήριξαν κάποιοι;

Κος ΤΑΣΙΟΣ:

Το ψήφισε ο Αθανασιάδης και εγώ. Οι μένοντες πρυτάνεις του Πολυτεχνείου μετά τη χούντα ήταν οι πρώτοι οι οποίοι είπαν, μα καλά δεν χρειάζεται να φτάσουμε εκεί διότι το Πολυτεχνείο έχει ήδη ένα μεγάλο όνομα, έκανε το καθήκον του.
